

TORONTÁLI KÖZLÖNY.

— Kiadóhivatal: —
Kiadói-Nyomda, Telefon sz. 15.
 — Nagyikindán. —

Egyesült „Kikindai Közlöny“ és „Felső Torontál“

Megjelenik: vasárnap és csütörtökön.

Előfizetési díj:
 Póttán küldve, vagy házhoz hordva: Egész évre 14 kor.
 Félévre 7 kor. Negyedévre 3 kor. 50 fillér.
 Egy szám 12 fillér.

Romlott fiatalság.

Társadalmunk erkölcsait vizsgálva sokszor megdöbbenünk azokon a jelenségeken, melyek a dekadencia képét mutatják. Nemcsak az élet forgataga, hanem a lélek aziluma: a művészet, melynek pedig a felekölt illetség hajlékának kellene lennie, erkölcsi visszaesésnek indul. Pornografia fészkel be magát az irodalomba, realizmusnak csufolt inkább otromba, mint pikáns trágárságok találnak helyet a színpadon, piszkos mertelenséget látunk képeken, szobrokon. Az élet tükrének tartja magát az efféle művészet, s a legrosszabb hogy ebben igaza is van, habár fölötté nemesítő, művelődő és izléstfejlesztő hivatásáról könnyelműen megfeledekzik.

A művészetnek nem lehet mentsége a körforgásra való hivatkozás. A művészetre az erkölcsi hanyatlás fokozott kötelességeket ró a tisztítás tekintetében. Sajnos, modern művészetünk általában nemcsak hogy elmulasztja ezt a kötelességet, hanem még egyenesen aktív is hozzájárul az erkölcsi telenség terjesztéséhez sőt mivelői közül egyes kontárok épenséggel a felbujtó szerepét vállalják, felhasználván az emberek szenzációt hajhászó beteges hajlamát a maguk önző érzéjainak előmozdítására.

Különösen az irodalomba tala-kodnak ezek az erkölcsöket rontó alakok, áldozatul ejtvé az élénk fantáziájú ifjuság. Még szinte csodaszámba megy, hogy sűrűbben nem mutatkoznak a ponyvairodalom oly következményei, amelyek utójátéka a törvényszék előtt játszódik le, mint az a napokban a budapesti bíróság előtt történt.

Két, gyermekéveiből alig kibujt, fiatal siheder gyilkossági merényletet követett el. E büntett fölött kellett törvényt ülni a budapesti törvényszéknek. A gyenge akaraterejű legénykék látta azonban méltán felvethette a kérdést, ki itt voltaképpen a valódi bűnös? A fantáziájában félrevezett kamasz vagy azok az ugynevezett „írók“, kik felkeltették benne a vágyát, hogy a francia idegenlégióba véttesse fel magát? Abba az idegenlégióba, mely tudvalevőleg a

legrettegettebb intézmény és az életökben mindenrölemondott existenciák utolsó menedéke, s amelyet kívánatosnak csak a tudatlanság vagy lelketlenség képes feltüntetni.

Amit azonban az egyik kereskedő — segéd ifju erről az idegenlegióról olvasott, ellenállhatatlan varázsat gyakorolt reá, olyannyira, hogy még társát is rá tudta bizni, hogy gyilkolás révén pénzt szerezzenek és elhagyva hazájukat, tisztos keresetöket, elkalandozzanak messze idegenbe megkérdeni a kecségető, változatosnak ígérkező új életet. A két fiu tehát merényletet követett el főnöke ellen. Gonosz tettük legméltóbb büntetése kétségtelenül az lett volna, ha besorozzák őket az idegenlégióba, amelyet félrevezetett, ostoba eszükkel annyira kívánatosnak tartottak. A törvényszék azonban nem hagyta ítéletre kerülni a sort, hanem elmeorvos — szakértőkkel vizsgálta tja meg a fiatal bűnösöket, nem-e ellenállhatatlan erkölcsi kényszer hatása alatt cselekedtek?

Ennek az elrendelésében is van azonban ítélet, mely ugyan nem az ifjukat, de a ponyvairodalom lelketlen művelőit sújtja. Láthatják ebből, hogy minő károkat okoznak a fiatalság erkölcsiben, lelkiéletében. Ezeknek az „írók“-nak a belátására ugyan hiába számíthatunk, de annál inkább kell a szülők és gyámok gondosságára appellálnunk, kérve őket, hogy több figyelmet fordítsanak a gyermekek olvasmányaira.

A rossz olvasmány nemcsak büntetésekre, hanem sokkal többször öngyilkosságokra is készítetik a serdületlen gyermekek. Az utóbbi időben a gyermek — öngyilkosságok száma ijesztő mértékben növekszik, ami a legtöbb esetben az alkalmatlan olvasmány következménye.

A felnőttek kötelessége, hogy feltéve őrizze a fiatal nemzedék erkölcsiségét, nehogy annyira el fajúljon, hogy már alapjában elrontsa a haza felvirágoztatását kiküzdeni hivatott jövendő társadalmat.

A hatóságok és a margarin.

Az az alkalom, hogy mostanában nyílik meg a nemzetközi sütőipar-kiallítás, indokoltá teszi, hogy egyes, e szakmát illető kérdésekkel foglalkozzunk. A sütőipar körébe tartozó úgy a margarin használhatóságának kérdése is, melyre az alábbiakban kitérünk.

A berlini kereskedők ipartársulatának előjárói a minap foglalkoznak egy rendőrségi rendelettel, mely a margarin-kereskedésre vonatkozik és az érdekelte kereskedőket rendkívül kellemetlenül érintette. Az utóbbi időben ugyanis a berlini kiskereskedésekben igen gyakran kifogásoltak a dobozokban árult négy-szögletes margarint, mert azt követelték, hogy a dobozokon a „Margarin“ felírás egy legalább 15 centiméter hosszú keretben legyen, holott ez a doboz keskeny voltánál fogva csak nagyon nehezen kivihető. A rendőrségnek ez az eljárása a margarinkereskedők és margaringyárosok körében nagy nyugtalanságot okozott és könnyen nagy károkkal sújthatta volna a margarin dobozokban való árusítását, míg annak hordókban való árusítását előmozdította volna. A sütőipartársulat előjárói elhatározták, hogy kérelmezni fogják a margarintörvény olyan megváltoztatását a melyik nem szabja meg egyáltalában a felírás nagyságát a dobozokon.

Ezzel szemben az a határozat, melyet a morva cs. kir. helytartóság a margarinnal előállított sütemény ügyében hozott, örvendetes jelenség. A holleschani kerületi kapitányság ugyanis még 1905-ben elrendelte, hogy az összes termékek „margarinnal készítve“ felírással kell hogy forgalomba kerüljenek és hogy az üzletekben is hasonló felírást kell alkalmazni. Az ártalmatlan margarin használatának ily kikürtölése sokat ártott a sütőiparnak és a margarinkészítőknek. A margaringyárosok szövetsége ennél fogva a múlt év január hó 10.-én azzal a kérelemmel fordult a cs. kir. helytartósághoz, hogy igyekezék ezt a helytelen és indokolatlan intézkedést megváltoztatni. A morva helytartóság erre leiratban értesítette az érdekelte gyárosokat, hogy a kerületi kapitányság utasítást kapott az említett rendeletet, amely alkalmas arra, hogy megtéveszse a közönséget és úgy hangzik, mintha a margarinnal készített süteményre vonatkozó nyilatkozatok kiadása kötelező volna, rögtön helyesbítse. Együttal értesítette a helytartóság az összes alárendelt hatóságokat, hogy a

margarinnal készített süteményről a sütőmester nem köteles semiféle nyilatkozatot kiállítani.

Valóban itt volna már az ideje, hogy a margarinnal készült sütemény eladása körül végre hazánkban is rendet csináljanak és úgy a margaringyárosokat és kereskedőket, mint első sorban a sütőirart megkímélik a fentemlített morvaországihoz hasonló jogi tévedésektől. A magyar sütők országos szövetsége intézet is már hasonló értelmű beadványt a kereskedelmi miniszteriumhoz. Ez a beadvány bizonyára a legközelebbi idő alatt kedvezően lesz elintézve s így alapos a remény, hogy a kellemetlen margarintáblák végleg el fognak tűnni, ami feltétlenül csak előnyére lesz a sütőiparnak és a közönségnek is megkíméli attól, hogy esetleg elvegyék a kedvet olyan süteménytől, melyet különben, anélkül, hogy az legkevésbé ártalmára volna, jóízűen elfogyasztana.

HIREK.

— **Kinevezés.** A m. kir. igazságügy-miniszter Fridrich Gyula nagyikikindai kir. törvényszéki irodatisztet a nagyikikindai kir. törvényszékhez irodaigazgatóvá nevezte ki. Fridrich tizenegy év óta vezeti a kir. törvényszéki irodaigazgatóságot páratlan szorgalommal, buzgósággal s így jól megérdemelt előléptetéséhez mi is őszinte szívből gratulálunk.

— **A tomesvári kerületi tornaverseny.** Mint Temesvárról jelentik, az ottani kerületi tornaversenyen a torontáli résztvevők a következő díjakat nyerték: Az ünnepi főversenyben oklevelet: a nagybecskereki felső kereskedelmi iskola, a mintacsapatornázásban diszoklevelet: a nagyikikindai és pancsovai áll. főgimnázium oklevelet a nagybecskereki felső kereskedelmi iskola. A síkfutásban bronzérmeket nyert Lichtfusz István (pancsovai áll. főgimnázium), a szabadon választott gyakorlatokban oklevelet a nagyikikindai áll. főgimnázium, a kötélhúzásban bronzérmeket kapott a nagybecskereki felső keresk. iskola, a kötélmászásnál pedig bronzérmeket nyertek: Ébert Ede (Nagyikikinda), Alexics Simon, Schulz István (Pancsova).

— **A termésbecslések beküldése.** A földmivelésügyi miniszter fölhitte az összes gazdasági tudósítókát, hogy a várható gabonatermésből megközelítő számbeli adatokat ezután előterjesztendő jelentéseikben most már okvetetlenül közöljék és a számszerű becslések közlését a cséplő munkák befejeztéig folytassák. A terméshozamban beállt csökkenés mértékéről esetről-esetre táviratilag tegyenek jelentést.

— **Tüdővészések szanatóriuma.** Egy krassószörénymegyei birtogos ajánlatot tett a Délvidéki Tüdővészellenes Szövetségnek, hogy hajlandó a Karánsebes közelében szép hegyes vidéken fekvő ruzsi birtokából 50 holdnyi erdőterületet díjtalanul átengedni a Szövetségnek egy népszanatórium czéljaira. A felajánlott terület megsejtelése és

klimatikus fekvésének tanulmányozása végett tegnap reggel Fülöpp Béla dr., a Szövetség alelnökének vezetése alatt egy küldöttség utazott el Ruzsra. A küldöttség tagjai: Breuer Armin dr. vármegyei főorvos, Sztura Szilárd dr., Berecz Ede, Lendvai Sándor, Kovács Ödön dr. és Fogl Ernő.

— **Agyonlőtt ember.** Valkányról jelentik lapunknak, hogy f. hó 25-én a hajnali órákban a közeli Űrös matorban Deák József fiatal bérest átlőtt mellel halva találták föl. Valószínűnek tartják, hogy a fiatal embert valaki boszúból lőtte agyon. Az ügyben a vizsgálatot megindították.

— **A tomesvári rablógyilkosság.** A vágóhid mellett elkövetett hármast rablógyilkosság még mindig rémületben tartja a város közönségét. A nyomozás minden irányban serényen folyik. Eddig azonban a biztos nyomok még mindig hiányoznak s így alig van remény arra, hogy a borzasztó gyilkosság tettesei egyhamar kézrekerüljenek. Addig is a már letartóztatott Kronberger Mihály és Molnár János vallatása foglalkoztatja a rendőrséget. A hirhedt betörők tudvalevőleg több rablást bevallottak, de a rablógyilkosságról nem akarnak tudni. Nehány tanu jelentkezett a redőrségnél, akiknek vallomásuk alapján a gyilkosság helyszínére vezették Kronbergert és Molnárt, ahol azután „Tetemrehívás” módjára vallatták a két gyanús betörőt. Ujabbán egy Schmidt András nevű fiu is jelentkezett, aki állítólag az ablakon keresztül látta volna lefolyni a szörnyű gyilkosságot. A szembesítés alkalmával azonban a két gyanúsított alak mindent tagadott. A rendőrség most új nyomokon próbál szerencsét, melyre az előké születeket már tegnap megtette.

— **Orvosi körökben rég ismert tény,** hogy a Ferencz József Keserűviz valamenyny hasonló vizet, tartós hashajtó hatása és kellemes ízénél fogva, már kis adagban is tettemesen felülmulja. Kérjünk határozottan Ferencz József keserűvizet. 52

— **Selyemfonó Makón.** Makóról jelentik, hogy a városnak régi óhaja teljesül a közel jövőben, mert Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter tegnapelőtt inézett leiratában tudatta a várossal, hogy az országban legközelebb alapítandó selyemfonót Makón szándékozik fölállítani.

— **Toro táli küldöttség a belügy miniszternél.** A torontálvármegyei orvos egyesület 4 tagu küldöttsége szombaton délelőtt tisztelgett a képviselőházban Andrassy Gyula gróf belügyminiszternél. A küldöttséget dr. Várady Imre országgyűlési képviselő vezette a miniszterhez. A küldöttséghez csatlakoztak még Hódy Gyula, dr. Kardos Samu és Telbisz Károly országgyűlési képviselők. Dr. Grün Izsó, a küldöttség szónoka, arra kérte a belügyminisztert, hogy a torontálmegyei orvosegyesület által megállapított látogatási díjakat hagyja jóvá. Andrassy Gyula gróf belügyminiszter a küldöttséget nagyon szívélyesen fogadta s megígérte, hogy ha a megállapodás nem ellenkezik a törvénnyel, úgy jóváhagyja.

— **Alapszabály jóváhagyás.** A feketetői mezőgazdasági olvasóköz, tovább-

bá az ujhelyi dalkör és végül a baránci önkéntes tűzoltótestület alapszabályait a m. kir. belügyminiszter látta-mozta.

— **500 korona elfogatási díj.** Mint értesülünk, Temesvár szab. kir. város jövedéki kezelősege részéről 500 korona jutalomdíj van kitűzve annak részére, aki Wild Károlyné és gyermekeinek gyilkosát kinyomozza, vagy elfogatására támpontot nyújt. A rendőrkapitányság részéről szintén 100 kor. jutalomdíj van kitűzve. Az összes ez ügyre vonatkozó értesítések a rendőrkapitánysághoz intézendők.

— **Jégeső.** Lippáról jelentik: Szombaton délután nagy jégvihar dühöngött Lippán. Galambtojás nagyságu jégdarabok estek mintegy háromnegyed óra kereszttől, betörve a házak cserépszindelyeit. A környéken lévő szőlőket teljesen tönkretette a jégverés.

— **Szemle a honvédeknel.** Mukies János ezredes, a szegedi 45 honvéddanár parancsnoka péntegen és szombaton Nagybecskereken időzött és szemlét tartott az itteni honvéd zászlóalj fölött.

— **Jegyzőválasztás Csentán.** Csentán szombaton, volt a jegyzőválasztás, amelyen Zsiross Imre főszolgabíró elnökölt. A három jelölt közül Grandjean Géza torontálszigeti segédjegyzőt választották meg 26 szóval 5 ellenében.

— **Vizbefult katona.** Pancsováról írják: Fazekas István makói születésű, 22 éves, 46. gyalogezredbeli közkatona tegnapelőtt délután a Temesben lovat usztatott, miközben két ott fürdőző bajtársa a lóról leszált és az uszni nem tudó Fazekast mélyebb vízbe lökték, hol az azonnal elmerült és a vízben lelte sirját. A holttestet nem messze a fürdés helyétől találták meg és a katonai kórházba szállították, honnan a megejtett boncolás után el fogják temetni.

— **Tiltakozás a pozsony-bécsi villámos ellen.** Komáromból jelentik. A komáromi függetlenségi kör abból az alkalomból, hogy Pozsony város képviselőtestülete a Pozsony-Bécs között létesítendő villámosvasut kiépítése ért a képviselőházhoz föliratot intézett, vasárnap délután rendkívüli közgyűlést tartott, melyen Kun Miklós elnökölt. A közgyűlésen nagy számban jelentek meg a párttagok és egyhangulag elhatározták, hogy tiltakoznak a pozsony-bécsi villámosvasut kiépítése ellen és a képviselőházat föliratban megkérlik, hogy a villámosvonal kiépítésére az engedelmet ne adja meg.

— **A kolumbácsi légy.** Déváról jelentik: Az utolsó napok meleg szelei nagy veszedelmet hoztak egész Hunyadmegyére: nagymennyiségű kolumbácsi légy lepte el a legelőket, falvasak, sőt a városokban az üzletekbe is behatolnak. Az igavonó állatok nagyon szenvednek a legyektől, sőt több helyen csipésük következtében a marhaállomány pusztulni kezd. Az alispán a hatósági állatorvosokat távirattal utasította, hogy a legmesszebbmenő védekező intézkedéseket te yék meg.

ADMIRAL "orom-ot vásároljunk!"

*Hisz csak apró legény varrta,
S az egyszerűt durradok,
Ért pedig higgynék el nekem,
Kiszip-hávinak köszönök.*

Valódi csak az
eredeti csomagokban
Kathreiner
adveit.

Ne használja semmi
beverék nélkül az izgató
gyermekkávé!

Kizárólag a
Kathreiner-féle
Kiszip-malátakávé
bizonyult a legjobb pót-
kávénak, mely könnyen
emészthető,
lápiáló és
vértképző,
s által elő-
mozdítja az
egészséget.

Gyermekeket
már csak a
Kathreiner-re
szoktassuk.

Színház.

Örömmámorban úszott a színmű-
pártoló közönség szombat este; elve-
zett, gyönyörködött Dr. Deák Gyula
darabjában a „Selyemkendő”-ben.
Magával a darab móltatásával csak rövi-
den kívánunk ehelyütt foglalkozni, mert
avatottabb toll fog ezzel bővebben be-
számolni.

A színművet szemlélve s annak
részleteit figyelve constatálhatjuk, hogy
a kitűnő szerkezet s mindenképp a
magyar népeletnek eleven és hű raj-
zolása, valamint a választékos, de mind-

amelletti népies nyelv teszik a művet
kedvelté. A drámai jelenések festése
nagy tehetségről tanúskodik s egyedül
talán a mese kerekdedségében van né-
mi fogyatékoság s inkább az egyes
részletek teszik a művet kiválóvá, mint
a darab meseje. Ez a hiba azonban
elenyésző s csak magasztalólag és di-
csérőleg szólhatunk az íróról, kit a kö-
zönségünk, lássuk a szerzőt kiállításai
háromszor hoztak a kárpit elé.

Am nézzük most már, hogy a
szereplők közül kik azok, a kik a da-
rab sikerét nagyban emelték. Erre két
névvel felelhetünk: Gáthy és Gózon
Gyula; bár Jászay is többé kevésbé
megfelelt s általánosságban valameny-
nyien jól játszottak. Gózon Gyula
könnyed rutinizott játékával, Gáthy
csengő hangjával nagyon tetszett.

Vasárnap este „Szép Ilona” ment
meglehetősen gyöngye előadásban.

Hétfőn este a „Tökéletes feleség”
került színre, de sajnos nagyon tökélet-
lenül.

Kedden este kiváló szereposztással
a „Lovag úr” ment. Nagyon jó alakot
játszott Heltai a bankház szerepé-
ben sikerült volt Gózon Gyula a pro-
kurista szerepében és Jászay Alie
szerepében. Nagyon jól játszott Gó-
zon Béla is.

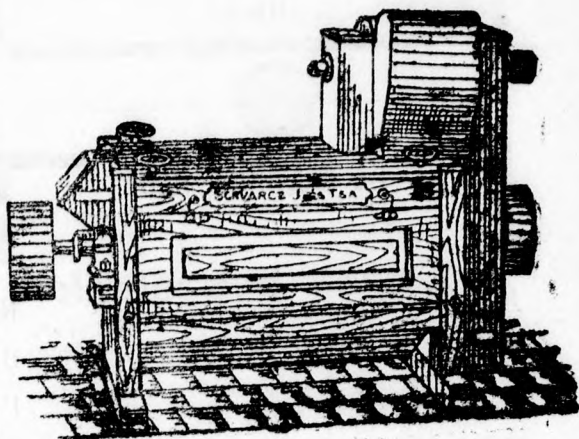
—ó— a.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos
KEMÉNY JÁNOS.

A Kiadói Nyomdában két fiú tanonczu
jó feltételekkel azonnal felvétetik.

„DARIUS” Hántoló és Hegye- ző gép.

Törv. védett új fekvő szerke-
zettel, munkaközben szabályozha-
tó surlaköpennyel és surlaverők-
kel.

Dariusz nak feltűnő a teljesi-
tőképessége, szerkezeti tökéletes-
sége, olcsósága, könnyű kezelhe-
tősége. — Állítható egyetlen ké-
zikerék által. — Szállítható azon-
nal, kívánatra négyheti próbára is.
— — — Kérjen árat. — — —

Schvarcz József és Társa,

műszaki iroda és raktár. — Gépezij-gyár.
Budapest V., Váci körút 26.

Csak „ADMIRAL”-crem-et vásároljuk!

Rendkívüli olcsóság!

Törvényesen engedélyezett teljes
VÉGELADÁSA
a vidék legdusabb felszerelésű és legelsőrangú
ezipőraktárának
Nagykikindán:

Wetzi János
ezipő-üzlet.

Elegáns és divatos alak!

Tartósságért jótállás!

A ki Budapestre jön, ide megy!

ÁMOR NAGY KÁVÉHÁZ
(ezelőtt Beliezyay)
BUDAPEST, Nagymező-utca 7. sz.
Tulajdonos: KANCLER GYULA
Naponta TOLL ÁRPÁD és
TOLL KÁROLY teljes zenekara
hangversenyez
Minden idegen nézze
meg!

Szegyakov Péter

czukrászdája, főtr KADA-féle ház,

mely Nagy Kikinda és vidékén, máris hírré tett szert
kitünő süteményei és egyéb készítményei révén.

SZEGYAKOV PÉTER

czukrászdája elvállal mindenféle megrendelést házhoz szállításra
nemcsak a városban, de e vidékre is.

Minden hétfőn friss tejes sütemény!
KUGLER-féle tészták naponta kaphatók!

EZ A KERET SZÜK

ahhoz, hogy a HOPPA angol teint regulator
meseszerű gyors szépítő hatását esetelhesstük,
de ez főléseges is, minék szaporítani a szót,

tények beszélnek

H vegyének a t. hölgyek 2 kor. 50 filléért Hoppát H
és a szeplő, májfolt, bőrvörösség, mitesser pür- O
senés, pattanás és más arctisztatlanság esocála- P
tos eltünése minden szónál szebben bizonyítja, P
hogy a Hoppa minden mást feleslegessé tesz, egy- P
maga pótol krémet, szappant, pudert. Puhítja, if- P
jítja, üdíti, finomítja és fehéríti az arcot, keze- P
ket, nyakat, vállat.

angol teint regulator
Raktára: **HOPPA**
HOPPA KAISER VILMOS és TSA HOPPA
drogériája
Győr, Baross-út 1. Kapható gyógyszerárakban és
drogériákban

Tájékoztató. A "Toron-
tali Közlöny"-t illető összes
pénz felvételére, csakis a **Kiadói-
Nyomda** van feljogosítva.

JOHNSTON aratógépeit

kizárólag a magyarországi viszonyoknak megfelelőleg készítve, egyszerű
és ökeletes kivitelben, olcsó áron szállítjuk.

Bächer Rudolf és Melichár Ferenc,

a Johnston Harvester Co., Batavia.

Magyarországi kizárólagos képviselői

Budapest, VI., Nagymező-utca 68.

Arajánlattal készséggel szolgálnak

Telefon szám 15.

KIADOI-NYOMDA SZEGYAKOV IVÁN

NAGYKIKINDÁN, Népkert-utca 7. szám a JUNG-féle házban, a római-katholikus templom átellenében

elvállal, mindennemű nyomdai munkálatokat a legolcsóbb áron,

MŰVEKET, FOLYÓ- ÉS RÖPIRATOKAT,

mindenféle nyomtatványokat

Községi- és ügyvédi irodák számára.

ÁRJEGYZÉKEK, ÉTLAPOK,
FALRAGASZOK, LEVÉLPAPIROK,

és minden e szakmába vágó nyomtatványok a legpontosabb és legizlésesebb
kivitelben szállítatnak.

Könyv-, zenemű-, papirkereskedés.

ISKOLAI FELSZERELÉSEK NAGY RAKTÁRA.

Telefon szám 15.

Nyomatott Kiadói Nyomdában Szegyakov Ivánnál Nagyikindán.